

Filmoteka Szkolna

Warszawska Praga rezerwatem – film „Rezerwat” reż. Ł. Pałkowski - Materiały metodyczne

Katarzyna Czubińska

ETAP EDUKACYJNY

podstawowa, ponadpodstawowa

PRZEDMIOT

język polski, wariant dla klas licealnych-humanistycznych / fakultetów / kółka polonistycznego

CZAS 2 godziny

Cele:

- zna treść filmu „Rezerwat” Ł. Pałkowskiego,
- rozumie pojęcia enklawa oraz hermetyczna społeczność, odnosi je do bohaterów filmu,
- charakteryzuje język, którym posługują się bohaterowie (uzasadnia użycie wulgaryzmów),
- określa rolę muzyki występującej w filmie.

Metody pracy:

- latające flipcharty,
- dyskusja sterowana,
- prezentacja,
- projekt.

Materiały dydaktyczne:

- film „Rezerwat”, reż. Ł. Pałkowski, Polska 2007
- fragmenty filmu
- prezentacja <https://pl.padlet.com/>

Pojęcia kluczowe:

enklawa, społeczność hermetyczna, społeczność

Przed zajęciami:

Zadaniem domowym uczniów jest obejrzenie filmu oraz przyniesienie ulubionej fotografii z dzieciństwa.

Zajęcia rozpoczynamy od omówienia fotografii chętnych osób uzasadnienia ich wyboru (być może uczniom będą się kojarzyły z miłym przeżyciem, wspomnieniem, lub miejscem, do którego chcą wrócić) możemy też poprosić młodzież o zeskanowanie fotografii i przesłanie ich do jednego wybranego ucznia, który zestawi je i stworzy mini galerię w padlet.com, na której znajda się wszystkie fotografie.

Filmoteka Szkolna

Prostsza wersja - pisemna subiektywna recenzja filmu, zadanie dla chętnych.

Przebieg zajęć:

1. Zajęcia rozpoczynają się od przedstawienia fotografii wybranych uczniów lub od przedstawienia wspólnej galerii klasowej padlet.com składającej się z istotnych zdjęć z życia uczniów. Rozpoczynamy podobnie jak w pierwszej wersji od przytoczenia historii kilku zdjęć. (nauczyciel, jeśli ma ochotę, dodaje również swoje zdjęcie, taka galeria ma również ogromne znaczenie z punktu wychowawczego).
- Kim jesteśmy?
 - O czym świadczy galeria, którą stworzyliśmy?

Wprowadzenie pojęć: społeczność, grupa.

Okolo 5 min

2. Przechodzimy do zasadniczej części lekcji, czyli pracy w grupach na zasadzie latających flipchartów. Podział na grupy, koniecznie losowy, można zorganizować losowanie kartek z imionami bohaterów, od których grupy będą rozpoczynały swoją pracę. Rozdanie flipchartów z zamieszczonymi na nich fotosami z filmu przedstawiającymi osobę, którą będą charakteryzowali oraz zagadnienia do opisanania.
- Moja ocena po pierwszym spotkaniu z bohaterką/bohaterem.
 - Ocena bohaterki/bohatera po szczegółowym zapoznaniu się z jej/jego życiem.
 - Bohater/ bohaterka w oczach społeczności.

Uczniowie zasiadają przed kartą z wylosowanym bohaterem, zadanie polega w tej chwili na odpowiedzi, na pytania zawarte, na karcie. Czas na wykonanie zadania to 20 minut, po upływie czasu uczniowie zmieniają flipchart zgodnie ze wskazówkami zegara i mając 5 minut uzupełniają kartę kolejnej postaci. Zapoznają się z pracą poprzedniej grupy, dopisują swoje uwagi. Praca w grupach trwa do momentu, gdy wszystkie grupy przejdą wszystkie postaci. Na każdego bohatera z wyjątkiem pierwszego przeznaczamy po 5 min.

Dobrze by uczniowie w miarę możliwości mieli dostęp do fragmentu filmu, który ukierunkuje ich pracę.

Np.:

Hanka – zalecany fragm. filmu, scena obrony fotografa przed dresiarzami z dzielnicy.

Fryzjerka posiadająca na Pradze swój zakład określany przez p. Krystynę jako przykrywka burdelu. Określana jako lafirynda, puszczalska, prowokatorka, nie stroniąca od alkoholu. To jednak także wrażliwa dziewczyna, chcąca prowadzić normalne stabilne życie, bita przez swego konkubenta. Świadoma swojej wartości, jak i pozycji społecznej.

Pani Krystyna – scena w zakładzie fryzjerskim w trakcie robienia pasemek.

Miejscowe źródło informacji, plotkara o dobrym sercu. Zagubiona, stara się być zauważona przez innych. Świadoma przemijania swojej urody.

Roman – scena z p. Krysią w kiosku, w trakcie kupowania gazety przez fotografa.

Filmoteka Szkolna

Były policjant, obecnie taksówkarz nazywany obraźliwie psem, nazwa ta jednak nie idzie w parze z opinią o bohaterze. Jest oceniany jako porządny człowiek, szanowany. Jednocześnie mieszkańcy mają do niego dystans z racji jego poprzedniej profesji. Kategoryczny w ocenie innych, posiada określone zasady moralne. Broni fotografa przed Rysiem, chwali fotografie Grzesia, zależy mu na kamienicy oraz ludziach, którzy w niej mieszkają.

Grześ- scena w zakładzie fotograficznym, odbiór zdjęć Grzesia przez Marcina oraz scena w szpitalu z pielęgniarką.

Łobuz, przynosi same kłopoty, przez swoją nadpobudliwość posądzany o wszystkie wypadki, które przytrafiają się w dzielnicy. Stygmatyzowany, w końcu zaczyna zachowywać się tak jak go oceniają. Ma talent do robienia zdjęć i tworzenia historii. Gdy zostaje dostrzeżony przez dorosłych zaczyna się uczyć. Chce, by ktoś w niego uwierzył, dał mu szansę na lepsze życie.

Menele – scena na klatce schodowej z fotografem, deszczowy poranek.

Nie pracują, piją, każdy dzień to jedynie czas na pogawędki oraz zorganizowanie pieniędzy na alkohol. Z drugiej strony posiadają swój własny kodeks moralny, pomagają chłopakowi przy zdjęciach. Gdy okazuje się, że fotograf ukraść zdjęcia Grzesia, oddają mu pieniądze, które otrzymali na alkohol. Nie żywią długo urazy. Przyjaźnie nastawieni do świata, nieszkodliwi.

Materiały w załączniku.

Okolo 20 min

3. Prezentacja efektów wypracowanych przez grupy. Przedstawia ostatnia grupa zasiadająca przy plakacie.

Okolo 20 min

4. Jaki obraz Pragi wyłania się z opisu bohaterów?

Np.:

Mieszkańcy znanej z bandytyzmu dzielnicy Warszawy wyłaniają się tu początkowo jako pijacy, kłótlivi, bez perspektyw, klepiący biedę. Niemający szans na wyrwanie się z niej. To środowisko, które powoduje, iż wychowujące się w nim dzieci nie mają szans na zmiany, ponieważ w dorosłym życiu będą powielały błędy rodziców, brak pozytywnych wzorców. To jednak ocena bardzo powierzchowna i generalizująca tych ludzi. W rzeczywistości to osoby posiadające swój własny kodeks moralny, który przede wszystkim nie pozwala krzywdzić im kogoś kto należy do ich świata. Będą bronili go za wszelką cenę. Pomagają sobie nawzajem w trudnych sytuacjach, choć na co dzień przeklinają siebie i swoje zachowanie. Nawet jeśli nie mają pieniędzy, to nie przyjmą ich od kogoś kto łamie podstawowe zasady, oszukuje. Tworzą zamkniętą grupę społeczną, bardzo hermetyczną, stanowią swego rodzaju enklawę. Język, którym się posługują przesycony jest wulgaryzmami, ale stanowią one raczej wyraz emocji zarówno pozytywnych jak i negatywnych, podkreślenia swojego zdania. Barwny, jaskrawy strój oraz bogato pozłacana biżuteria stanowią cechę charakterystyczną bohaterów, szarobure, wytarte ubrania to obraz mężczyźni Pragi.

Okolo 10 min

5. Kto nie pasuje do tej grupy społecznej i dlaczego? (warto przygotować fotosy z bohaterami do wyświetlenia, by przypomnieć bohaterów - fotosy w załączniku):

Np.:

Właściciel kamienicy – dorobkiewicz chce oderwać się od przeszłości, odcina się od biedy dzieciństwa. Zdjęcia przypominają mu dobre chwile, budzi się w nim sentymentalny, emocjonalny człowiek. Klimat dawnych dziecięcych lat powraca do niego podczas przeglądania zdjęć od Marcina czy w trakcie wystawy.

Fotograf Marcin – przybywa z prawego brzegu Wisły. Dobrze wychowany, wykształcony, początkowo traktuje mieszkańców Pragi z wyższością, do czasu aż zaprzyjaźnia się z Hanką, Grzesiem i Menelami. Choć łamie zasady wprowadzone przez społeczność potrafi naprawić błędy, które popełnił i odzyskać ich zaufanie.

Okolo 5 min.

6. Wnioski:

Symbolika tytułu oraz znaczenie ostatniej sceny filmu – warto przypomnieć końcową scenę i wyjść od jej analizy, by następnie dojść z uczniami do objaśnienia tytułu.

Np.:

Ostatnia scena pokazuje obraz z ptasiej perspektywy, która dodatkowo zwiększa dystans między widzami a bohaterami. Pośrodku ulicy narysowana jest imitacja dwupasmowej jezdni, która w końcowej scenie oddziela przybyłych na wystawę oraz tubylców. Ten symboliczny podział zaznacza granicę między swoimi a obcymi, którzy nigdy nie będą mieli wstępu do świata mieszkańców Pragi, bo nie osiąga się go poprzez pieniądze.

Rezerwat jest tutaj symbolem zanikającej historii, tradycji Pragi, ludzi, którzy znają się od podszewki, wiedzą o sobie wszystko, a także klimatu spotkań przed kamienicami, wspólnego życia bohaterów.

Okolo 5 min

Praca domowa:

Współczesna Pragi - ulice: Konopacka, Stalowa, Środkowa, co spowodowało ich upadek i przetworzenie się w typowe slumsy? –projekt.

Omówienie pracy domowej będącej krótkim projektem edukacyjnym, polegającym na stworzeniu WebQuestu dotyczącego współczesnej Pragi, a zwłaszcza ulic: Konopackiej, Stalowej, Środkowej zamieszkałych dawniej przez elitę intelektualną i finansową. Co spowodowało ich upadek i przetworzenie się w typowe slumsy?

Czas na podział i wykonanie projektu miesiąc.

WebQuest to nowoczesna metoda pracy dydaktycznej, która wykorzystuje możliwości technologii informacyjnej. Zasadniczym celem edukacyjnym WebQuest'u jest nauczenie poszukiwania informacji (w różnych źródłach, najczęściej w Internecie) oraz ich selekcjonowania, opracowywania, oceniania ich przydatności. Metoda ta aktywizuje ucznia, zmusza do samodzielnej pracy. Może być wykorzystywana w procesie nauczania dowolnego przedmiotu na każdym etapie edukacji. Więcej informacji na stronie: <http://webquest-metoda.blogspot.com/>